

SIMON ALAJOEN LINNUSTAJAT R.Y:N HISTORIIKKI
1963-1988

Perustamisen alkuvaiheet

Sotien jälkeinen ajanjakso oli voimakasta järjestäytymisen aikaa. Ympäri koko Suomen nousi erilaisia yhdistyksiä kuin sieninä sateella. 1950-luvun lopulla alkoi voimakas metsästysseurojen perustamisen ajanjakso. Simon kohdalle tuo ajankohta osui 1960-luvun alussa. Simoniemestä löytyi kaukokatseisia miehiä, jotka ryhtyivät puuhaamaan koko pitäjää käsittävää metsästysseuraa. Ajatus sinänsä saattoi olla hyväkin, mutta sen aikaiset kyläkohtaiset erimielisyydet -jopa riitaisuudet- muodostivat sellaiset asetelmat kylienvälisiin yhteistoimiin, ettei pitäjäseuralla tuolloin ollut tulevaisuutta. Vanhempi väki muistaa, miten sähköistäminen oli jakanut kunnan eri alueet omiin leireihinsä. Niinpä Maksniemi ja Simonkylä ehättivät ensin perustamaan omat seuransa. Simonkylän Metsästysseuran ensimmäiseen viralliseen kokoukseen talvella 1962 osallistuivat mm. Pentti Sankala ja Aulis Kuusela. Kokouksesta palattua Kuusela sai Sankalan vakuuttuneeksi siitä, että Simonkylän seuralla ei ole tulevaisuutta Alajokikylässä, joten jokivarteen olisi saatava oma seura. Asia tuli sitäkin kiireellisemmäksi, kun kemiläiset olivat ryhtyneet vuokraamaan metsästysmaita jokivarresta. Puuhaan oli ryhdyttävä välittömästi. Oli saatava jokivarren "kellokkaat" lämpenemään asialle. Mukaan saimme koko jokivarressa tosi metsästäjänä tunnetun Jaakko Jämsän. Tupailtoja alettiin pitää asian tiimoilta ja edettiininkin niin, että 21.10.1962 Pekka Martimon pirtissä pidettyä kokousta voidaan pitää seuratoimintaan johtavana. Tuossa kokouksessa Martimon pirtti oli täynnä etupäässä maanomistajia ja kokouksesta laadittu pöytäkirjakin on säilynyt. Samassa tilaisuudessa pantiin hattu kiertämään ja ensimmäiset lantit (2.500 mk) seuran kassaan sanomalehti-ilmoitusta varten olivat koossa.

Ennen kuin seuraa päästiin rekisteröimään, oli sille keksittävä nimi. Nimiehdotuksia kertyi useita, joista valituksi tuli Jussi Hekkasen ehdottama Alajoen Linnustajat. Nimi kuvanee selkeästi sen aikaista metsästysmielilytymystä. Jos nimi olisi tänään määriteltävä, olisi se todennäköisesti Alajoen Hirvestäjät.

Sopimuskirjan, jolla Simon Alajoen Linnustajat on perustettu, ovat 31.7.1963 allekirjoittaneet Jaakko Jämsä, Pentti Sankala ja Aulis Kuusela. Rekisteröintiä varten hankittujen mallisääntöjen 3 §:ssä oli kohta, jonka mukaan seura harjoittaa muun toiminnan ohessa metsästykseseen olennaisesti liittyvää ampumaurheilua. Kun sotien jälkeen valtiovallan toimesta lakkautettiin järjestöjä, joiden toimintaan kuului aseellinen harjoittelu, tulivat Linnustajien paperit pumerangina takaisin rekisteriviranomaisilta. Perustajat

pitivät kuitenkin sääntökohtaa tarpeellisena. Anomus luvan saamiseksi osoitettiin Sisäasiainministeriöön, josta saatiin seuraava vastaus:

Sisäasiainministeriön päätös hakemukseen, jossa Simon kunnasta olevat maanviljelijä Jaakko Jämsä, maanviljelijä Pentti Sankala ja myyntimies Aulis Kuusela ovat anoneet lupaa saada perustaa Simon Alajoen Linnustajat nimisen yhdistyksen, jonka tarkoitukseen muun ohella kuuluu harjoituttaminen ampuma-aseiden käyttöön. Annettu Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 1963.

Sisäasiainministeriö on tämän asian käsitellyt ja nojautuen yhdistyksistä 4 päivänä tammikuuta 1919 annetun lain 2 §:ään myöntänyt luvan Simon Alajoen Linnustajat nimisen yhdistyksen perustamiseen.

Tämä lupa on voimassa ehdolla, että yhdistys ilmoitetaan yhdistyslaissa säädetyssä järjestyksessä merkittäväksi yhdistysrekisteriin.

Allekirjoituksen ministeri Niilo Ryhtä, vanhempi hallitussihteeri Erkki Linna.

Rekisteröintipaperit lähetettiin saadulla luvalla täydennettynä uudestaan rekisteriviranomaisille ja niin oikeusministeriön päätöksellä 5.3.1964 Simon Alajoen Linnustajat hyväksyttiin yhdistysrekisteriin ja nimeen liitettiin r.y. (rekisteröity yhdistys). Näin virallistetun yhdistyksen ensimmäisen hallituksen muodostivat: Jaakko Jämsä, Pentti Sankala, Jukka Alanära, Vilho Parpala, Eero Nikupeteri, Petteri Martimo ja Aulis Kuusela.

Puheenjohtajat, sihteerit ja hallituksen jäsenet

Toimikaudella 1963-1988 seuran johtamiseen ovat osallistuneet seuraavat henkilöt:

Puheenjohtajina Jaakko Jämsä 1962-1969 ja 1976
Martti Martimo 1970-1971
Ahti Korpimäki 1972-1973
Kalevi Jäärni 1974-1975
Jaakko Hannila 1977-79 ja
Taisto Parpala 1980-1988.

Sihteereinä Jukka Alanära 1963-1966 ja
Jonne Ylisuvanto 1967-1988.

Hallituksen jäseninä eripituisia kausia
Jaakko Jämsä, Vilho Parpala, Martti Martimo, Pentti Sankala, Jalmari Hamari, Eero Nikupeteri, Jaakko Hannila, Paavo Jäärni, Ville Ylimartimo, Veikko Matala, Paavo Kukkonen, Risto Parpala, Jukka Alanära, Ahti Korpimäki, Tauno Hamari, Aarne Huhtala, Reijo Hannila, Jussi Hekkanen, Erkki Martimo, Raimo Karjalainen, Tapio Jäärni, Armas Mikkola, Taisto Parpala, Jorma Turkki, Jouko Tegelberg, Esko Hekkanen, Matti Isokääntä, Erkki Parpala, Reijo Sankala, Heikki

Ylimartimo, Kalevi Juntunen, Olavi Martimo,
ja Taneli Kemppainen.

Kilpailut ja harrastus

Oliko saatu lupa "harjoituttamisesta ampuma-aseiden käyttöön" ollut innoittamassa vai katsoiko seuran johto, että metsästäjän tärkeimmistä avuista on aseiden turvallinen ja tuloksekas käsittely, kun ensimmäisessä vuosikokouksessa 12.4.1964 valittiin Jaakko Jämsä ja Vilho Parpala neuvottelemaan Simon Riistanhoitoyhdistyksen kanssa yhteisen ampumaradan rakentamista. Voimme todeta hankkeen toteutuneen Malininkankaalle rakennetussa ampumaradassa. Ampumaradan moninaistunut käyttö on kehittänyt radan laitteistoa. Tämä kehittäminen ei saa pysähtyä, sillä radan moninaiskäyttö lisääntyy harrastajajoukon ja innostuksen kasvaessa jatkuvasti.

Jokainen seuran alueella asuva on kesäiseen aikaan omakohtaisesti kuullut ampumaradalta sen paukkeen, joka kertoo harrastuksen laajuudesta. Numerotietoina tulokoon mainitaksi, että Linnustajilla on kesäaikaan ampumaradalla viime vuosina ollut 20-28 valvottua harjoitus- ja kilpailutilaisuutta. Sanonta "ei kannata ostaa ruutia ja ampua harakoita" ei pitäne paikkaansa - siitä tuonnempana.

Jotta ei painuisi ajan saatossa unohduksiin, on syytä muistiin merkitä, että seuraamme kunniakkaasti edustanut Armas Mikkola on veteraanisarjassa yltänyt mittaviin saavutuksiin, joista mainittakoon useita piirinmestaruuksia hirviammunnassa, hirvihölkässä ja hirvenhiihdossa vuosina 1982-1987, Pohjois-Suomen mestaruus hirvihölkässä vuosina 1984 ja 1986, Pohjois-Suomen mestaruus hirvenhiihdossa 1985 ja 1986, hirviammunnan Pohjois-Suomen mestaruus 1987, hirvenhiihdon Suomen mestaruus-kisojen pronssitila 1987 ja hirvihölkän Suomen mestaruus-kisojen neljäs sija 1984.

Linnustajat ovat ottaneet osaa erimuotoisiin seurojen välisiin otteluihin ja menestyneetkin hyvin. Haasteammuntojen kiertopalkinnon Linnustajat sai omakseen vuonna 1983 ja nyt kilpailtavana olevaan kiertopalkintoon on Linnustajilla kaksi kiinnostusta.

Koira liittyy olennaisesti metsästykseen ja on paras apuri metsästäjälle. Syytä tai syyttä kenneltoiminta ei sisälly Linnustajien toimintaan. Tulokoon kuitenkin mainitaksi joidenkin seuran jäsenten aktiivinen metsästyskoirien kasvatusta sekä seuramme jäsenten osallistuminen koirineen menestyksellisesti näyttelyihin ja metsästyskokeisiin.

Riistanhoito

Metsästysseuran ensisijainen velvollisuus on huolehtia riistan hyvinvoinnista. Ruokinta on paras hyvinvoinnin tae.

Paljon puhutaan riistanhoitotyöstä, mutta tehdyn työn arvoa ja määrää on vaikea saada kontrolloiduksi. Jokainen kunnan metsästäjä voi metsällä liikkeessaan tehdä ja tekeekin pienimuotoista riistanhoitotyötä, joka ei näy tilastoissa. Seuramme riistanhoitotilasto kertoo, että parhaimmillaan ruokintapaikkoja on ollut 67 kpl ja ruokintaan on käytetty mm. 3.200 kg heinää. Vuonna 1987 oli ruokintapaikkoja 39 kpl ja käytetty heinämäärä 2.000 kg. Hirville tarkoitettuja nuolukiviä oli levitetty niin paljon, ettei niiden lukumäärästä ole tietoa, mutta jokainen metsässä liikkunut on niitä nähnyt.

Pienpedot minkki, näätä ja kettu ovat saaliseläiminä menettäneet merkityksensä. Kun tiedetään miten paljon ne verottavat pienriistaa, kuten jäniksiä ja kanalintuja, voidaan katsoa niiden pyytämisen olevan riistanhoitoa parhaimmillaan. Vuoden 1976 jälkeinen saalistilasto kertoo seuramme jäsenten pyytäneen 235 minkkiä (1984 56 kpl), 29 näätää ja 98 kettua (1986 34 kpl). Varislinnut luetaan pesien hävittäjiksi ja niitä on pyydetty 1.296 kpl.

Saalis

Kannattaako "ostaa ruutia ja ampuu harakoita", kas siinäpä pulma. Ilman harjaantuneisuutta aseiden käsittelyssä on turha lähteä metsälle. Sanomattakin on selvää, että tuo harjoittelu on mielekkäintä suorittaa ampumaradalla valvotuissa olosuhteissa. Harjaantumisen myötä on taito lisääntynyt ja niinpä voimmekin tehdä jonkinlaista yhteenvetoa viimeisen 15 vuoden ajalta saalistilastosta.

Seuramme maille on tuona aikana myönnetty 351 aikuisen hirven ja 213 vasan kaatoluvat (vuosina 1964-1969 oli 52 aikuisen ja 1 vasan kaatolupa, hirvi oli täysin rauhoitettu 1970-1972). Kun alkuvuosina kaatoprosentti saattoi jäädä alle 50, on se viimeisten 15 vuoden aikana ollut lähes 100.

Jos laskentaperusteena käytetään lihapainoja aikuinen hirvi 180 kg ja vasa 70 kg ovat Linnustajien ehtoiset emännät valmistaneet 87.520 kg hirvenlihaa maukkaiksi aterioiksi. Pienriistaa on viimeisen 14 vuoden aikana (tämän syksyn saalismäärät eivät ole vielä tiedossa) tullut seuraavat määrät: jäniksiä 6.444, kanalintuja 1.563 ja vesilintuja 752. Kun 4-henkisen perheen ateriaan käytetään keskimäärin 0,5 kg lihaa, saadaan tuosta saalismäärästä hirvet ja pienriista mukaanlukien 177.578 aterialla 4-henkiselle perheelle. Kyllä kannattaa ostaa ruutia ja ampuu jopa harakoita.

Riistakannan vaihteluista kerrottakoon, että huippuvuosina jakautuma oli seuraava: vuonna 1981 hirviä metsästettiin 31, pienriistaa 1.093 ja vesilintuja 98. Vuonna 1985 hirviä saatiin 164, pienriistaa 150 ja vesilintuja 39. Vuoden 1987 hirvisaalis oli 72 ja saman syksyn saalistilasto kertoo ammutun yhtä monta jänistä.

Metsästyskuri

Metsästys on kurinalainen harrastus, jota säätelevät lait ja asetukset. Onneksemme olemme seurassamme välttyneet vakavammilta vahingoilta ja sattuneista pikkurikkeistä ovat johtokunta ja yleinen kokous oikaisseet asianomaisia. Yksi anteeksiantamaton rike on kuitenkin tapahtunut. Syksyllä 1975 on jonkun metsästäjän koira repinyt lampaista. Kun asianomainen metsästäjä raukkamaisuudessaan pakeni vastuutaan on seura korvannut aiheutuneen vahingon maanomistajan vaatimalla 250 markalla.

Jäsenistö ja sen metsästysmaat

Seuran jäsenistön muodostavat maanvuokraajat eli maanomistajajäsenet ja jäsenmaksunsa maksavat jäsenet. Jäsenmäärät ovat vuosittain hieman vaihdelleet ja olivat vuonna 1987 92 maanomistajaa ja 145 jäsenmaksunsa suorittanutta jäsentä. Seuran käytössä oleva vuokrattu maa-ala vaihtelee myöskin hiukan ollen tällä hetkellä noin 14.000 ha.

Peijaiset

Kylän keskeinen tapahtuma, josta näyttää syntyneen perinne, ovat syksyisin järjestetyt hirvipeijaiset. Kun uutterat hirvimiehet ovat kantaneet saalislihat metsästä, ovat eri kulmakuntien emännät kukin vuorollaan valmistaneet ja tarjoilleet mitä maukkaimman hirviaterian jäsenistön ja kylänväen herkuteltavaksi. Linnustajat haluavatkin tässä yhteydessä vilpittömästi kiittää siitä pyyteettömästä työstä jonka kylän naiset ovat syksyisin tehneet peijaisten onnistumiseksi.

Ensimmäisen peijaishirven metsästys tapahtui vuonna 1964. Suuri ryhmä hirvimiehiä oli valmistautunut tehtävään. Passimiehet olivat paikoillaan ja ajomiesten ketju lähti liikkeelle. Vain hetki ehti kulua ja luodikon laukaus kajahti ketjusta. "Perkelettäkö se poka räiskii" huusi ampujan vierustoveri. Huudahdus tuli niin tiukkasävyisenä, että ampuja - tuolloin vielä poikasten kirjoissa oleva **Kullervo Hekkanen** valahti kuoleman kalpeaksi. Pian kuitenkin selvisi, että Kullervo oli ampunut kuolettavan osuman kohteena olleeseen peijaishirveen. Näin saadun hirven peijaiset pidettiin **Jukka ja Ulla Alanärän** kotona. Oliko tiukkasanaainen "perkele" edelleen esteenä vaiko ampujan vaatimattomuutta, että Kullervoa ei nähty näissä peijaisissa. Pahempia traumoja tapaus ei kuitenkaan jättänyt nuorukaiseen, koska Kullervo on nähty hirvimetsällä joka syksy.

Hirvikantojen lisääntyessä ovat peijaisetkin suurentuneet. Jo useamman vuoden ajan on peijaisiin varattu neljän vasan lihat, niin nytkin. Olemme vakuuttuneita siitä, että tämän kertaiset emäntämme ovat jälleen taikoneet mitä maukkaimman

hirviaterian juhlistamaan Simon Alajoen Linnustajien 25-
vuotistaivalta. Toivottakaamme Alajoen Linnustajille
menestystä jalon harrastuksen parissa tuleville vuosille ja
vuosikymmenille.